

Vraag:

Welk voeder geef ik het beste zodat ik minder mest heb? Meer bepaald ook naar volume toe.

Antwoord:

-Een mogelijkheid om zowel de nutriënten(/stikstof) in de mest als het mestvolume te beperken, is om de varkens te voederen volgens het principe van **fasevoeding**^{1,2}.

Bij fasevoeding wordt het eiwit- en aminozuurgehalte van het voeder aangepast aan de actuele behoefte van de vleesvarkens. Deze behoefte verandert namelijk in de loop van de vleesvarkensperiode. Hoewel de dagelijkse behoefte aan energie (de zgn. onderhoudsbehoefte) en aminozuren (voor de spieraanzet) toeneemt in de loop van de vleesvarkensfase, neemt de aminozuurbehoefte per kg voeder af omdat oudere varkens meer voeder opnemen. Zo kan m.a.w. goedkoper voeder geproduceerd worden met een lagere stikstofuitstoot. Daarnaast zorgt fasevoeding nog voor een bijkomend voordeel. Door het verlagen van het eiwitgehalte van het voeder drinken de dieren minder waardoor de mestproductie en aldus het mestvolume lager zijn. Uit onderzoek blijkt dat als vleesvarkens worden gevoederd met een laag-eiwitvoeder, de wateropname 10 tot 30% lager kan liggen dan bij een hoog-eiwitvoeder. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat elk dier een bepaalde waterbehoefte heeft en dus de wateropname (bij een verdere eiwitverlaging) niet eindeloos zal dalen. Aangezien de drinkwater- en voederopname sterk zijn gecorreleerd, is een te lage wateropname niet gewenst daar dit ook de dierprestaties negatief zal beïnvloeden.

Afhankelijk van het aanwezige voedersysteem en de infrastructuur op het bedrijf, kunnen de vleesvarkens in twee (tweefasevoeding), drie (driefasevoeding) of meerdere (multifasevoeding) fasen worden gevoederd:

Tweefasevoeding

Bij tweefasevoeding krijgen de dieren een groeivoeder van 25 tot 45 kg. Vanaf 45 kg krijgen ze een afmestvoeder tot aan slachtgewicht. De gehalten aan nutriënten (zoals eiwit en aminozuren) van elk fasevoeder worden afgestemd op de behoefte van de jongste dieren van de fase (nl. big van 25 kg en vleesvarken van 45 kg). Aangezien de voederopnamecapaciteit van de vleesvarkens sneller toeneemt dan de behoefte aan nutriënten, nemen de dieren een overschot aan eiwit en aminozuren op naarmate de fase waarin het dier zich bevindt naar het einde evolueert.

Driefasevoeding

Het onderscheiden van een derde fase kan eventueel verder bijdragen aan een milieuwinst en kostenreductie. Bij driefasevoeding krijgen de vleesvarkens vanaf 70 kg een tweede

¹ Ingels, K., Fremaut D., Martens L. (2014). [Meerfasenvoeding voor vleesvarkens](#).

² De Smet S., Relaes K., Van Gansbeke S., Van den Bogaert T., Vettenburg N., Eskens J. (2014). [Kenniss van varkensvoeding als sleutel tot rendabel voederen](#).

afmestvoeder dat gebaseerd is op de behoeftenormen en de opnamecapaciteit van een vleesvarken van 70 kg. Vanaf 70 kg wordt nog de helft van de totale hoeveelheid voeder die gedurende de afmestfase wordt verbruikt opgenomen, waardoor de lagere voederprijs voor dit tweede goedkopere afmestvoeder een belangrijk effect kan hebben op de totale voederkost.

Meer- of multifasevoeding

Bij multifasevoeding zal men vanaf 45 kg de samenstelling van het rantsoen regelmatig (bv. wekelijks) aanpassen aan de behoeften en het groeipotentieel van de dieren. Hierbij wordt een nutriëntenrijk rantsoen in afnemende verhouding gemengd met een nutriëntenarm rantsoen. Het eiwitrijke voeder is hierbij afgestemd op de behoefte van een varken van 45 kg, terwijl het eiwitarme voeder afgestemd is op de behoeften van een vleesvarken van 110 kg.

Ter informatie, geven we mee dat enkele jaren geleden een demonstratieproject duurzame landbouw heeft gelopen omtrent fasevoeding op basis van zelf geteelde eiwitbronnen. Meer informatie vindt u terug op de volgende [webpagina](#).

-Naast het toepassen van fasevoeding dat het mestvolume kan beïnvloeden, is het ook belangrijk om stil te staan bij (eventuele) **water- en voedervermorsing** door de vleesvarkens. Water en voeder dat wordt vermorst komt namelijk in de mestput terecht en zorgt aldus voor een hoger mestvolume. Uit onderzoek en recente bedrijfsbezoeken³ blijkt dat op bepaalde bedrijven tot 20% van het voeder wordt vermorst en dat veel voederbakken te ruim zijn afgesteld. Bepaalde onderzoekers rapporteren dat de watervermorsing aan drinknippels bij vleesvarkens kan oplopen tot 60%. Onder andere een te hoog debiet van de drinknippels kan ervoor zorgen dat bij het drinken water wordt vermorst. Het is bijgevolg van belang om na te gaan of de voederbakken en de drinknippels goed zijn afgesteld. In onderstaande tabel vindt u informatie over de waterbehoefte van varkens en het aangewezen debiet van de drinknippels.

Tabel 1. Waterbehoefte en aangewezen drinknippeldebiet van varkens

	Waterbehoefte (l/dag)	Debiet drinknippel (l/min)
Biggen		
10 kg	1,0	0,5 – 0,8
20 kg	2,0	0,7 – 1,0
Vleesvarkens		
20 - 50 kg	3 – 4	1,0 – 1,5
50 – 80 kg	5 – 8	
80 – 100 kg	8 - 10	

³ In het kader van het lopende demonstratieproject duurzame landbouw 'Reductie van het voederconsumptie als sleutel tot rendabel varkens produceren'. In dit project wil men varkenshouders op een interactieve manier laten kennismaken met bestaande en nieuwe kennis omtrent voedervermorsing en de invloed ervan op de voederconversie.

Dit antwoord werd door het Varkensloket en de leden van het Praktijkcentrum varkens met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van het antwoord op uw vraag. De gebruiker van dit antwoord ziet af van elke klacht tegen het Varkensloket, de leden van het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van het gegeven antwoord. In geen geval zal het Varkensloket, het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van dit antwoord.